

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/10/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713205674
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6713205674.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľky U.. R. P., narodenej XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, XXX XX Y., právne zastúpenej Mgr. Petrom Mačajom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Dolná 7, 969 01 Banská Štiavnica, proti odporkyni Rapid Life životná poisťovňa, a. s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpenej JUDr. Martinom Timcsákcom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Zámocké schody 2/A, 811 01 Bratislava, IČO: 44 430 043, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 6C/87/2013-88 zo dňa 05. 11. 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd zastavil konanie o návrhu navrhovateľky o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej v texte len „Zákon o súdnych poplatkoch“), nakoľko navrhovateľka poplatok za podaný návrh na začatie konania ani dodatočne po výzve súdu nezaplatila, pričom nebola od platenia súdnych poplatkov oslobodená a súd ju o možnosti zastavenia konania poučil.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá, O. s. p.), odvolanie navrhovateľka a navrhuje, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil príslušnému súdu, aby vo veci konal a rozhodol. Namietala, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p., keď navrhovateľka už v samotnom návrhu uviedla, že ako spotrebiteľka je v spotrebiteľských sporoch týkajúcich sa domáhania jej práv od platenia súdneho poplatku oslobodená. Uviedla, že ako spotrebiteľka má zaplatiť podľa rozhodnutia prvostupňového súdu súdny poplatok v takej vysokej výške, hoci rozhodcovský súd rozhodol bez právomoci a navyše nezákonnou formou, preto v tomto prípade je zaplatenie tohto súdneho poplatku popretím akéhokoľvek ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch neuvádza, že ide len o konania na základe Zákona o ochrane spotrebiteľa, explicitne to nevyjadril, naopak, osobitný predpis, ktorý je v poznámke uvedený, je uvedený len príkladmo. Práva spotrebiteľov však upravujú aj iné zákony, konkrétne aj Občiansky zákonník, na základe ktorého sa domáha navrhovateľka ochrany svojho práva. Má za to, že sa na ňu vzťahuje ustanovenie § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch, pretože navrhovateľka žiada o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že tento rozsudok je výslovne v rozpore so základnými právnymi normami tvoriacimi spotrebiteľské právo a boli ním porušené jej spotrebiteľské práva, ktoré sú vyjadrené práve v ust. § 52 až 54 Občianskeho zákonníka.

Odporca k odvolaniu navrhovateľky v písomnom vyjadrení uviedol, že daná vec nie je spotrebiteľským sporom, ale sporom o zrušenie rozhodcovského rozsudku, a preto nejde o konanie, v ktorom by bola navrhovateľka ako spotrebiteľ oslobodená od súdnych poplatkov. Má za to, že konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku je konanie o preskúmanie zákonnosti, postupu a záverov rozhodcovského rozsudku z hľadiska zákona o rozhodcovskom konaní, a preto je spolplatnené podľa položky 3 písm. c)

Sadzobníka súdnych poplatkov, ako prílohy k Zákonu o súdnych poplatkoch. Zdôraznil, že aby subjekt spadol do rámca ust. § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch, musí ísť jednak o spotrebiteľa, ale okrem toho musí ísť aj o spor, v ktorom sa tento spotrebiteľ domáha ochrany svojho práva podľa osobitných predpisov. Pokiaľ by mal byť od súdnych poplatkov oslobodený každý spotrebiteľ bez ohľadu na povahu konania, potom by dovetok uvedený v tomto zákonom ustanovení, že ide o toho spotrebiteľa, ktorý sa domáha ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu, bol nesprávny a neprijateľný. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4Obdo 27/2007, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že obce sú oslobodené od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. b) Zákona o súdnych poplatkoch len v konaniach, ktorých predmetom sú vzťahy, ktoré vznikli pri plnení tých úloh obce, ktoré sú priamym zabezpečovaním verejných potrieb alebo s ním bezprostredne súvisia. Uvedeným poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu chcel zdôrazniť, že zákon neposkytuje čisto osobné oslobodenie, ale ani čisto vecné oslobodenie, ide o oslobodenie zmiešané, pri ktorom zákon priznáva oslobodenie len určitému subjektu a len v stanovených veciach. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O. s. p. zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 221 ods. 2 O. s. p.

Preskúmaním vecí odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd nesprávne aplikoval príslušné normy a nesprávne ich vyložil. Jeho postupom bola následne odňatá možnosť navrhovateľky konať pred súdom. K uvedenému dospel odvolací súd na základe nasledovných skutočností :

Ustanovenie § 4 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch upravuje tzv. osobné oslobodenie od súdneho poplatku, kde v zmysle písmena za), je od poplatku oslobodený spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu. V poznámke pod čiarou je uvedené ako príklad ustanovenie § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Zákon však v poznámke pod čiarou uvádza len príkladmo takýto osobitný predpis, pričom poznámka nemá všeobecný záväzný charakter, ale iba informatívnu hodnotu, pričom z uvedeného nie je možné vylúčiť, aby sa pod týmto osobitným predpisom považoval aj iný právny predpis, než je zákon o ochrane spotrebiteľa. Takto úzko chápaný výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch, je súčasne aj v rozpore so základnou funkciou a cieľom právnych noriem regulujúcich ochranu spotrebiteľa, ktorou je ochrana spotrebiteľa ako tzv. slabšej strany v právnych vzťahoch s dodávateľmi tovaru a služieb. Postavenie spotrebiteľa ako slabšej strany vychádza z toho, že spotrebiteľ sa ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii a na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb, a napokon možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne, cestou formulárových zmlúv. Pre takýto vzťah je charakteristické, že podnet na zmluvné konanie pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na to pripravený, pri kontraktácii je využívaný aj moment prekvapenia a neskúsenosti spotrebiteľa. Odvolací súd poukazuje na to, že spotrebiteľské právo patrí k dynamicky sa rozvíjajúcim oblastiam súkromného práva a nadväzuje na i rozsiahla judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozhodnutie 6Cdo 1/2012, 6Cdo 7/2013, v ktorých uviedol, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach, teda v závislosti od konkrétnych okolností, ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa, ak je predmetom rozhodcovského konania spor zo spotrebiteľského právneho vzťahu.

V danom prípade sa navrhovateľka domáha ochrany svojho spotrebiteľského práva, nakoľko spochybňuje existenciu, resp. platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení Zákona o rozhodcovskom konaní v spojení s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, pričom aj v prípade, ak by túto možnosť nevyužila, by následne exekučný súd bol oprávnený skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy ex offo. Navrhovateľka sa v tomto konaní domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodov podľa ust. § 4 ods. 1 písm. c), podporne písm. g) a j) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej v texte len „Zákon o rozhodcovskom konaní“). Navrhovateľka v návrhu výslovne uvádza, že namieta nedostatok právomoci rozhodcovského súdu vo veci konať, nakoľko dojednaná rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto ju považuje za absolútne neplatnú. Občiansky zákonník považuje za spotrebiteľa každú fyzickú osobu, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva a uvedená skutočnosť ani nie je spornou, že navrhovateľka je spotrebiteľkou v zmysle tejto charakteristiky.

Osobné oslobodenie v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch, sa preto nevzťahuje len na prípady, ak sa navrhovateľ - spotrebiteľ domáha ochrany svojho práva podľa ust. §

3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, dokonca sa nevzťahuje len na prípady, kedy je spotrebiteľ v pozícii navrhovateľa. Oslobodenie sa týka aj prípadov, kedy spotrebiteľ uplatňuje svoje práva v pozícii odporcu, napr. formou odporu proti platobnému rozkazu, odporu proti rozkazu na plnenie, námietok proti exekúcii, či ako je tomu i v tejto veci, formou návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Účelom tohto súdneho poplatku a dôvodom, pre ktorý bol uzákonený bol fakt, že súdny poplatok v spotrebiteľských veciach, nemá odrádzať spotrebiteľov uplatňovať svoje nároky na súde, napr. podať žalobu, ale aj brániť svoje práva v pozícii odporcu alebo povinného, pretože spotrebiteľia často rezignovali pred uplatňovaním svojho práva aj kvôli súdnym poplatkom. Cieľom bolo práve dosiahnuť oslobodenie spotrebiteľa od súdnych poplatkov v sporoch, ktoré vznikli zo spotrebiteľskej zmluvy, preto je spotrebiteľ, ako účastník konania oslobodený od súdnych poplatkov v každom konaní, ktoré má základ v právnom vzťahu vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy, ak sa svojho práva domáha na základe osobitného predpisu. Keďže výpočet takýchto konaní by bol problematický, preto je aj v zákone uvedený len príkladný výpočet možných právnych predpisov, na základe ktorých spotrebiteľ môže uplatniť svoje práva na súde. Osobitným predpisom však môže byť každý predpis, podľa ktorého môže spotrebiteľ uplatniť svoje právo vrátane predpisov, ktoré majú povahu kódexu. Ide teda o osobné oslobodenie, ale o oslobodenie s vecným obmedzením. Uvedený právny záver je v súlade aj s rozhodnutím NS SR, na ktoré poukazoval navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu.

V danom prípade je zrejmé, že navrhovateľka ako spotrebiteľka sa domáha ochrany svojho práva v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku nielen v zmysle ustanovení Zákona o rozhodcovskom konaní, ale aj v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, keď poukazuje na to, že dojednaná rozhodcovská doložka, na základe ktorej bola založená právomoc rozhodcovského súdu, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, a preto je absolútne neplatná. Navrhovateľka uvádza i ďalšie dôvody rozporu rozhodcovského rozsudku, resp. jemu predchádzajúcemu postupu so zákonom, preto je možné konštatovať, že sa domáha ako spotrebiteľka ochrany svojho práva vyplývajúceho z konkrétnych právnych predpisov.

Zaplatenie súdneho poplatku patrí k vecným procesným podmienkam vzhľadom na právne následky jeho nezaplatenia spočívajúceho v zastavení konania. V čl. 46 Ústavy SR sa ako základné ľudské právo zaručuje právo na súdnu a inú právnu ochranu. Zákon o súdnych poplatkoch novelizoval ust. § 4 tohto zákona s tým, že oslobodenie spotrebiteľa od súdnych poplatkov spočíva v tom, že platenie súdnych poplatkov práve odrádza spotrebiteľov uplatňovať svoje nároky súdnou cestou, resp. brániť svoje práva, či v pozícii odporcu alebo povinného. Uvedené ustanovenia preto nemožno vykladať formalisticky, ale prihliadať i na účel, na ktorý má slúžiť, teda umožniť spotrebiteľovi domôcť sa ochrany svojho práva bez toho, aby bol odrádzaný povinnosťou platiť súdny poplatok. Keďže navrhovateľka sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu (Občiansky zákonník, Zákon o rozhodcovskom konaní) domáha ako spotrebiteľka, je nepochybné, že ide o spotrebiteľský vzťah a jej návrh na začatie konania má základ vo vzťahu medzi účastníkmi, ktorý bol spotrebiteľským vzťahom. Preto sa na ňu vzťahuje zákonné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery Ústavného súdu SR, ktorý vymedzil skutkovú podstatu formalizmu tak, že orgánom verejnej moci a predovšetkým súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavných princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu (nález ÚS SR. sp. zn. I. ÚS 306/2010 zo dňa 08. 12. 2010).

Odvolací súd preto zastáva názor, že k zastaveniu konania nezaplatením súdneho poplatku došlo zo strany prvostupňového súdu v dôsledku nesprávneho aplikovania príslušných noriem a ich nesprávneho vyloženia, v dôsledku čoho by bola odňatá možnosť navrhovateľky konať pred súdom, preto napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie, ktorý návrh navrhovateľky vecne prejedná.

Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.